

Södertälje
kommun

SÖDERTÄLJE KOMMUN Kommunstyrelsen	
2014 -05- 26	
Dnr	Rnr

Nämndskrivelse

1
KS 2014-0613

Datum
2014-05-19

Enhet
HR-avdelningen
Utredare Hans Broman

Till Kommunfullmäktige

Rekommendation från SKL om bestämmelser rörande omställningsstöd och pension för förtroendevalda

(Dnr 14/43)

Sammanfattning

SKL har rekommenderat kommuner och landsting att anta OPF-KL, dvs Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda. Förslaget innebär att nuvarande bestämmelser, PBF, med dess omdiskuterade bestämmelser om visstidspension, successivt avvecklas. Men PBF, och inte OPF-KL, ska fortsätta gälla för de förtroendevalda som i dag omfattas av PBF, dvs för dem som nu har heltids- eller deltidsuppdrag (minst 40 % av heltid) eller redan är avgångna.

OPF-KL bygger på återgång/övergång till annat arbete efter avslutat uppdrag. Pensionsavsnittet bygger på livsinkomstprincipen. Bestämmelserna innebär dels omställningsstöd för avgående heltids- och deltidsengagerade förtroendevalda, i form av aktiva insatser och ekonomiskt stöd som samordnas med annan inkomst. De innebär vidare en ny pensionslösning där konstruktion och procenttal är hämtade från moderna tjänstepensionsavtal på dagens arbetsmarknad. Alla förtroendevalda, inklusive fritidspolitiker, upp till en övre åldersgräns, kommer att tjäna in pensionsavgifter utifrån föregående års utbetalda arvodessumma.

Arvodesnämnden föreslår att kommunen på ett par punkter utformar bestämmelserna om omställningsstöd stramare än vad SKL föreslagit. Nämnden har som utgångspunkt haft kommunens lokala avvikelser från PBF när det gäller avgångsersättningar.

Vartefter som OPF-KL slår igenom beräknas kommunens kostnader bli lägre än de skulle ha varit med PBF.

Beslutsunderlag

PM 2014-05-19

Bilaga 1: Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda (OPF-KL) i

Södertälje kommun (inklusive SKL:s bilaga med vissa förtydliganden till OPF-KL)

Bilaga 2: Tabell över avvikelser mellan aktuellt förslag (bilaga 1) och SKL:s förslag till OPF-KL

Bilaga 3: Förslag till följdändringar i arvodesreglementet p g a OPF-KL

Arvodesnämndens förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda (OPF-KL) med tillhörande bilaga antas att gälla i kommunen, med lokal lydelse enligt bilaga 1, och med ikraftträdande som framgår av bestämmelsernas §§ A 1 och B 1.
Pensionsavgifter ska beräknas utifrån arvoden som utbetalas fr o m 2015.
2. Följdändringar görs i arvodesreglementet enligt bilaga 3, med verkan fr o m 1 januari 2015.

Södertälje den 19 maj 2014

På arvodesnämndens vägnar

Alf Eriksson
ordförande

Datum
2014-05-19

Enhet
HR-avdelningen
Utredare Hans Broman

PM till förslaget om omställningsstöd och pension för förtroendevalda

(Dnr 14/43)

I denna PM har med detta teckensnitt och indrag skrivits textstycken som närmast har karaktären av undantag eller kommentar.

1. Allmänt om OPF-KL

Styrelsen för SKL (Sveriges Kommuner och Landsting) rekommenderar kommuner och landsting att anta de nya bestämmelserna OPF-KL (Omställningsstöd och Pension för Förtroendevalda i Kommuner och Landsting). Utgångspunkter för förslaget är återgång till arbete efter avslutat uppdrag och sedan pensionsförmåner enligt livsinkomstprincipen.

Avsnittet om omställningsstöd berör bara förtroendevalda med heltids- eller deltids-uppdrag, dvs uppdrag som omfattar minst 40 % av heltid. Avsnittet om pension berör däremot alla förtroendevalda, alltså även fritidspolitiker. Med fritidspolitiker menar vi här förtroendevalda vars uppdrag omfattar mindre än 40 % av heltid.

OPF-KL föreslås ersätta nuvarande pensionsbestämmelser PBF och bestämmelser om avgångsersättning. Men PBF ska fortsätta gälla för de förtroendevalda som nu har heltids- eller deltidsuppdrag, även efter omval till nya mandatperioder. Det handlar i dag om fem heltidsengagerade kommunalråd (varav ett i opposition), två nämndordförande med 80 %-uppdrag och fyra nämndordförande med halvtidsuppdrag. PBF fortsätter också gälla för de förtroendevalda som redan har lämnat heltids- eller deltidsuppdrag.

Fullmäktige i varje kommun och landsting bestämmer vad som ska gälla i den egna organisationen. Södertälje kommun har hittills haft bestämmelser, som till största delen överensstämmer med PBF men innehåller vissa avvikelser.

Hela lydelsen av OPF-JK enligt arvodesnämndens förslag framgår av bilaga 1. De avvikelser som arvodesnämnden nu föreslår framgår i detalj av bilaga 2.

2. OPF-KL om omställningsstöd

OPF-KL innebär bland annat att PBF:s omdiskuterade möjlighet till visstidspension (vid avgång mellan 50 och 65 års ålder) avvecklas. I stället poängteras återgång/övergång till annat arbete, liksom i trygghetsavtalen på arbetsmarknaden, genom omställningsstöd, som ska gälla för kommande nyvalda i heltids- och deltidsuppdrag. Det har två delar:

- Aktiva omställningsinsatser som hjälper avgångna att komma i gång med annat arbete
- Ekonomiskt omställningsstöd som ger en ekonomisk trygghet under en övergångstid.

Aktiva omställningsinsatser enligt OPF-KL kan t ex vara rådgivning och kompletterande utbildning, ungefär som i trygghetsavtalen på arbetsmarknaden i övrigt. Varje kommun har att utifrån den förtroendevaldes förutsättningar ta ställning till lämpliga insatser samt vilken kostnadsram som ska gälla. Det krävs minst fyra års sammanhängande uppdragstid för rätt till insatser, och avgången ska ha skett före 65 års ålder.

Ekonomiskt omställningsstöd enligt SKL:s förslag motsvarar i princip den nuvarande avgångsersättningen men är stramare utformat och sträcks ut till att gälla även vid avgång efter 50 års ålder. Den som avgår efter minst ett års uppdragstid har för varje år av uppdragstiden rätt till ekonomiskt omställningsstöd i tre månader, dock med ett tak för stödperiodens längd, se avsnitt 3 nedan.

För att få ekonomiskt omställningsstöd utbetalt krävs egen aktivitet från den förtroendevalde i syfte att hitta annan försörjning. Stödet lämnas inte efter fyllda 65.

Ekonomiskt omställningsstöd samordnas krona för krona med andra förvärvsinkomster, så när som på att en liten förvärvsinkomst (ett prisbasbelopp per år) av praktiska skäl går fri från samordning. Exempel på förvärvsinkomst är lön, inkomst av näringsverksamhet, pension och socialförsäkringsförmåner. Enligt SKL:s förslag är emellertid första stödåret undantaget från samordning, ett undantag som arvodesnämnden inte ställer sig bakom.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd är en särskild lösning i OPF-KL för äldre avgångna som har haft svårt att få annat arbete. Den vars ersättningsperiod löper ut efter att personen har fyllt 61 år ska kunna ansöka om förlängt omställningsstöd, som är 60 % av det tidigare arvodet. Även här krävs egen aktivitet för att hitta annan försörjning, och annan förvärvsinkomst ska samordnas till 100 %. Det krävs också att personen har minst åtta års sammanhängande tid i heltids- eller deltidsuppdrag. Förlängning efter 65 års ålder är inte möjlig.

3. Lokala avvikelser om ekonomiskt omställningsstöd

Det står alltså varje kommun eller landsting fritt att anta bestämmelser som helt eller delvis avviker från SKL:s rekommendation. Det är å andra sidan önskvärt att man inte avviker på fler punkter än där man verkligen är angelägen om det.

Arvodesnämnden har granskat de avvikelser som Södertälje kommun har gjort från PBF, och tagit ställning till vilka av dessa som bör få leva vidare i form av avvikelser från OPF-KL. I PBF:s pensionsavsnitt har en beräkningsteknisk avvikelse gjorts, men den är inte tillämplig i den nya konstruktionen. Däremot har kommunen (KF 17 juni 2010, § 140) gjort stora avvikelser från PBF:s avsnitt om avgångsersättning. Man ansåg att PBF:s lösning var alltför generös och inte främjade arbetslinjen. Arvodesnämnden hade utarbetat de nya, stramare bestämmelserna.

Utifrån de värderingar som låg bakom 2010 års beslut föreslår arvodesnämnden följande åtstramande avvikelser från omställningsavsnittet i SKL:s version av OPF-KL:

- Ekonomiskt omställningsstöd kan utges i högst två år (tre år enligt SKL) (bortsett från den särskilda möjligheten ovan till förlängt omställningsstöd).
- Samordning med andra förvärvsinkomster görs även under första stödåret (som är samordningsfritt enligt SKL)
- Detaljbestämmelserna från 2010 om hur samordning ska gå till, bland annat en möjlighet till ”skönstaxering”, tas med även i kommunens version av OPF-KL.

4. Pensionsförmåner

Alderspension regleras i OPF-KL på liknande sätt och med samma förmånsnivåer som i moderna tjänstepensionsavtal på arbetsmarknaden. Det innebär avgiftsbestämd pension utifrån livsinkomstprincipen, som komplement till allmän pension. Konstruktionen i OPF-KL är alltså en helt annan än den förmånsbaserade modellen i PBF, och någon motsvarighet finns inte till PBF:s uppläggning där tolv års uppdragstid ger full pension. För heltids- och deltidspolitiker som fyllt 50 år vid avgången ger OPF-KL ett klart sämre utfall än PBF.

OPF-KL innebär att kommunen varje år ska sätta av pensionsavgifter enligt samma regler för fritidspolitiker som för heltids- och deltidspolitiker. Det här är inte något som kommunallagen kräver, men det är mycket logiskt utifrån de moderna pensionssystemens livsinkomstprincip.

Undantagna från pensionsförmåner enligt OPF-KL är förtroendevalda som ”vid tillträdet av uppdrag” har fyllt 67 år, eller vid tillträdet av uppdrag redan har rätt till egenpension på

grund av anställning eller kommunalt uppdrag. Det är för närvarande inte helt klarlagt exakt vad som menas med ”vid tillträdet av uppdrag”.

Utifrån de arvoden som utbetalats till var och en beräknas en **pensionsavgift** som läggs till den förtroendevaldes pensionsbehållning. Avgiften är 4,5 % av arvodena i de flesta fall, men är 30 % om arvodessumman för det gångna året överstiger det allmänna pensionssystemets intjänandetak. Procenttalen överensstämmer med vad som finns i moderna tjänstepensionsavtal på arbetsmarknaden.

Modellen beaktar vilka andra inkomster en person har. Pensionsavgiften blir alltså 4,5 % även för en fritidspolitiker vars totala inkomster överstiger det allmänna pensionssystemets intjänandetak. Den effekten kan inte undvikas i ett tjänstepensionssystem.

I pensionsgrundande arvodessumma ingår främst sammanträdesarvoden, fasta arvoden och månadsarvoden.

Vidare ingår två ersättningsformer som finns i arvodesreglementet men mycket sällan förekommer i praktiken, nämligen dels ersättning till funktionshindrad förtroendevald för särskilda kostnader och dels ersättning för kostnader för vård och tillsyn av funktionshindrad eller svårt sjuk person.

Pensionsbehållningen kommer längre fram i princip att utbetalas som livsvarig ålderspension, beräknad enligt försäkringsstatistiska grunder, ungefär som om kommunen hade varit ett pensionsförsäkringsbolag.

OPF-KL innehåller också bestämmelser om sjukpension, efterlevandeskydd och familjeskydd.

Låga årsbelopp för pensionsavgift ska inte sättas av till pensionsbehållning, utan i stället utbetalas till den enskilde. Beloppsgränsen för detta är 1,5 % av inkomstbasbeloppet, i år 854 kronor. Om pensionsavgifter har satts av för en förtroendevald, och pensionsbehållningen är högst 150 % av inkomstbasbeloppet året innan pensionen ska börja betalas ut, kan hela behållningen betalas ut som engångsersättning.

I fullmäktiges beslut bör uttryckas att pensionsavgifter ska beräknas utifrån arvoden som utbetalas under 2015 och senare.

5. Följdändringar i arvodesreglementet

Vissa nämndordförandeuppdrag omfattar 25 % av heltid. För dessa fritidspolitiker betalar kommunen varje år in premie till en pensionsförsäkring. Detta är en lokal lösning. Premien beräknas som 4 % av månadsarvodena, summerade årsvis. I arvodesnämndens förslag ingår att denna lösning slopas när premie har betalats in utifrån 2014 års arvodessumma. Dessa arvoden kommer ju i fortsättningen att ge pensionsförmåner enligt OPF-KL.

Hänvisningarna i arvodesreglementet till PBF föreslås omformuleras och flyttas.

De följändringar som nämnts ovan framgår i detalj av bilaga 3.

Vidare kompenserar kommunen fritidspolitiker för att de förlorar pensionsförmåner när de gör inkomstförlust (löneavdrag o d) i samband med sammanträde eller förrättning. Den principen är föreskriven i kommunallagen. Sedan 2011 går kompensationen i Södertälje till så att ersättning för inkomstförlust generellt betalas ut med 104 % av den gjorda förlusten. Med andra ord lämnas en schablonmässig pensionskompensation med 4 % av inkomstförlusten. Arvodesnämnden har undersökt möjligheten att bygga in denna kompensation i OPF-KL, men vill inte förorda en sådan avvikande lösning. I ärendet om översyn av arvodesreglementet tar arvodesnämnden upp frågan om att höja 4 % till 4,5 %.

6. Genomförande och kostnadseffekter

SKL:s rekommendation innebär att OPF-KL ska gälla för den som väljs första gången till heltids- eller deltidsuppdrag 2014 i samband med valet 2014 eller senare. Däremot ska PBF fortsätta gälla för de personer som PBF i dag gäller för. De kommer alltså alltid att stå utanför OPF-KL, oavsett om de får nya/förlängda uppdrag eller ej, och oavsett om uppdragen är större eller mindre än 40 % av heltid. För dessa personer gäller alltså äldre bestämmelser om visstidspension, ålderspension o d, men pensionsavgifter ska inte beräknas på kommande arvoden. Om de avgår från heltids/deltidsuppdrag efter fyllda 50 kommer de alltså att ha rätt till visstidspension, även om avgången sker senare än 2014.

Det innebär att OPF-KL kommer att slå igenom successivt under en lång övergångstid, när det gäller heltids- och deltidsuppdragen. För denna grupp innebär OPF-KL lägre kostnader för kommunen, eftersom omställningsstöd kan beräknas bli billigare än visstidspension, och eftersom den nya lösningen med ålderspension är stramare än den gamla.

Å andra sidan innebär OPF-KL nya kostnadsposter dels för aktiva omställningsåtgärder, dels för pensionsavgift för fritidspolitiker, och dels för administration av fritidspolitikernas pensionsförmåner. De tillkommande kostnaderna beräknas emellertid bli lägre än de som faller bort, i varje fall när det har gått några år.

Kommunens linje är att politiskt förtroendevalda i kommunens bolagskoncern ska ha samma förmåner som kommunens egna förtroendevalda. Förvaltningen kommer därför att i samråd med koncernen att ta fram en lösning för hur OPF-KL ska kunna tillämpas även hos bolagen.

Hans Broman

Utredare i arvodesfrågor

Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda (OPF-KL) i Södertälje kommun

(Innebär i §§ A4 och A7 avvikelser från SKL:s rekommendation från oktober 2013.)

A. Bestämmelser om omställningsstöd för förtroendevalda

§ A 1 Tillämpningsområde

Bestämmelser om omställningsstöd gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen eller landstinget/regionen på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av heltid.

Bestämmelserna tillämpas på förtroendevald som väljs för första gången i samband med valet 2014 eller senare, eller som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

En pensionsmyndighet ska finnas. Med pensionsmyndighet avses den nämnd som enligt fullmäktiges beslut har i uppdrag att tolka och tillämpa dessa bestämmelser.

§ A 2 Stöd för återgång till arbete

Ett omställningsstöd bör i första hand ses som ett tidsbegränsat omställningsstöd och kunna kombineras med aktiva omställningsinsatser för förtroendevald som så önskar, i syfte att underlätta övergången till arbetslivet när en förtroendevald lämnat sitt (sina) uppdrag.

Omställningsstöden ska stödja och hjälpa en förtroendevald i hans eller hennes omställning till ett nytt arbete. Det förutsätts att den förtroendevalde själv aktivt verkar för att få ett nytt arbete.

§ A 3 Aktiva omställningsinsatser

Rätt till aktiva omställningsinsatser har förtroendevald som innehaft ett eller flera uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av heltid och som lämnat sitt (sina) uppdrag efter minst fyra års sammanhängande uppdragstid och som inte fyllt 65 år när han eller hon lämnar sitt uppdrag.

Respektive kommun och landsting/region har att utifrån den förtroendevaldes förutsättningar ta ställning till lämpliga aktiva omställningsinsatser samt vilken kostnadsram som ska gälla. De åtgärder som erbjuds kan exempelvis, som på arbetsmarknaden i övrigt, bestå av rådgivningsinsatser och kompletterande utbildning.

Det innebär att omställningsinsatsernas omfattning och innehåll skiljer sig åt mellan olika individer.

§ A 4 Ekonomiskt omställningsstöd

Ekonomiskt omställningsstöd gäller för förtroendevald som innehaft ett eller flera uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av heltid och som lämnat sitt (sina) uppdrag efter minst ett års sammanhängande uppdragstid.

För varje år i uppdraget utges ett ekonomiskt omställningsstöd på 3 månader. Ekonomiskt omställningsstöd utges i högst två år.

Anmärkning:

Perioden för ekonomiskt omställningsstöd börjar omedelbart efter avgången.

Med år i uppdraget menas fullgjord tolv månadersperiod.

Det ekonomiska omställningsstödet utges med 85 procent av den förtroendevaldes årssumma för månadsarvoden året före avgångstidpunkten.

Ekonomiskt omställningsstöd utges av kommunen eller landstinget/regionen som längst till och med kalendermånaden innan den förtroendevalde fyller 65 år.

För att uppbära ekonomiskt omställningsstöd krävs egen aktivitet från den förtroendevalde i syfte att hitta annan försörjning.

Samordning med andra förvärvsinkomster ska göras när ekonomiskt omställningsstöd som följer denna paragraf utbetalas. Dock undantas årligen ett prisbasbelopp från samordning.

Rätten att erhålla ekonomiskt omställningsstöd upphör om den förtroendevalde på nytt blir innehavare av uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av heltid hos kommunen eller landstinget/regionen, eller får uppdrag i Riksdagen eller regeringen.

§ A 5 Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd gäller för förtroendevald som innehaft ett eller flera uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av heltid och som lämnat sitt uppdrag efter minst åtta års sammanhängande uppdragstid.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan utges till förtroendevald tidigast från 61 års ålder och endast i omedelbar anslutning till att ekonomiskt omställningsstöd enligt § 4 upphört. Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan utges för ett år i taget och som längst till och med kalendermånaden innan den förtroendevalde fyller 65 år.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd utges av kommunen eller landstinget/regionen efter årsvis ansökan från den förtroendevalde. Förlängt ekonomiskt omställningsstöd motsvarar 60 procent av den förtroendevaldes årsarvode året innan avgångstidpunkten.

För att uppbära förlängt ekonomiskt omställningsstöd krävs egen aktivitet från den förtroendevalde i syfte att hitta annan försörjning. Förlängt ekonomiskt omställningsstöd ska samordnas med förvärvsinkomster.

Rätten att erhålla förlängt ekonomiskt omställningsstöd upphör om den förtroendevalde på nytt blir innehavare av uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av heltid hos kommunen eller landstinget/regionen, eller får uppdrag i Riksdagen eller regeringen.

§ A 6 **Ändringar av och tillägg till bestämmelserna**

Förtroendevald är skyldig att underkasta sig de ändringar av och de tillägg till dessa bestämmelser som fullmäktige beslutar.

§ A 7 **Samordning**

Omställningsersättningarna enligt §§ 4 och 5 ska samordnas/minskas med andra förvärvsinkomster om inte annat anges.

Samordningen beräknas normalt månadsvis på grundval av den förtroendevaldes preliminära uppgifter om förväntade inkomster. En definitiv reglering görs efter varje kalenderår. Om samordning med annan inkomst har gjorts med ett för högt eller för lågt belopp ska differensen regleras vid nästa utbetalning, eller genom återbetalning.

Anmärkning

Med förvärvsinkomst avses dels sådana inkomstslag som anges i 2 kap 3–6 §§ i Lagen om inkomstgrundad ålderspension (SFS 1998:674), dels annan förmån – t.ex. sjuklön, sjukpenning, tjänstepensionsförmån eller ersättning från avtalsgruppsjukförsäkring – som avser att ersätta inkomst av anställning eller annat förvärvsarbete. I förekommande fall beaktas då värdet av att förmånen är skattefria.

Om den som erhåller avgångsersättning samtidigt utför arbete utan ersättning eller mot låg ersättning, och detta innebär ekonomiska fördelar för ett företag som ägs eller drivs av den förtroendevalde eller närstående, kan pensionsmyndigheten besluta minska avgångsersättningen med ett uppskattat inkomstbelopp. Samma kan också göras i liknande situationer.

§ A 8 **Ansökan om omställningsstöd**

Ansökan om omställningsstöd enligt §§ 3-5 ska göras skriftligt enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten utfärdar. Den förtroendevalde bör få omställningsstöd utbetalat tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

§ A 9 **Uppgiftsskyldighet och återbetalning av omställningsstöd**

En förtroendevald är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att kunna fastställa rätten till och beräkna omställningsstöd, ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd.

Har förtroendevald erhållit omställningsstöd, ekonomiskt omställningsstöd eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd obehörigen eller med för högt belopp genom oriktiga uppgifter, underlåtenhet att fullgöra anmälningskyldighet eller på annat sätt, eller har förtroendevald i annat fall bort inse att utbetalningen var oriktig, ska det för mycket utbetalda beloppet återbetalas.

Pensionsmyndigheten kan – om särskilda skäl föreligger – besluta att helt eller delvis avstå från efterkrav.

B. Pensionsbestämmelser

§ B 1 Tillämpningsområde m.m.

Bestämmelser om pension gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen eller landstinget/regionen.

Pensionsbestämmelserna tillämpas på förtroendevald som väljs för första gången i samband med valet 2014 eller senare, eller som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF-KL eller andra pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

Pensionsbestämmelserna tillämpas på förtroendevald, oavsett uppdragets omfattning, om inte annat anges.

Pensionsbestämmelserna gäller inte för förtroendevald som vid tillträdet av uppdrag har rätt till egenpension på grund av anställning, har rätt till egenpensionsförmåner enligt PBF, PRF-KL eller annat uppdrag eller uppnått 67 års ålder.

Med ”rätt till egenpension” inbegrips att den förtroendevalde skulle kunnat få rätt till egenpension om ansökan härom ingivits.

Fullmäktige kan för särskilt fall besluta att pensionsbestämmelserna ska gälla och fastställa de villkor i fråga om pensionsrättens omfattning m.m. som kan finnas motiverade.

En pensionsmyndighet ska finnas. Med pensionsmyndighet avses den nämnd som enligt fullmäktiges beslut har i uppdrag att tolka och tillämpa pensionsbestämmelserna.

§ B 2 Pensionsförmånernas omfattning

Pensionsförmåner enligt dessa bestämmelser är:

- a. avgiftsbestämd ålderspension
- b. sjukpension
- c. efterlevandeskydd
- d. familjeskydd

§ B 3 Avgiftsbestämd ålderspension

En förtroendevald har rätt till avgiftsbestämd ålderspension enligt §§ 4 – 9 i pensionsbestämmelserna.

§ B 4 Pensionsgrundande inkomst

En förtroendevalds pensionsgrundande inkomst beräknas per kalenderår och begränsas till högst 30 inkomstbasbelopp.

Den pensionsgrundande inkomsten beräknas per kalenderår och utgörs av den förtroendevaldes årsarvode, sammanträdesersättningar samt andra i det pensionsgrundande uppdraget (uppdragen) utgivna kontanta ersättningar.

För förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid och som under ledighet till följd av sjukdom, olycksfall, arbetsskada eller ledighet enligt föräldraledighetslagen (FörL), och på grund av sådan ledighet fått avdrag från sitt arvode, ska den pensionsgrundande inkomsten räknas om (höjas) med vad som avdragits.

I den pensionsgrundande inkomsten ska inte ingå ersättning som betalas ut till förtroendevald enligt 4 kap 12 § kommunallagen för förlorad arbetsinkomst, semesterförmån eller tjänstepensionsförmån eller ersättning som utgör traktamente eller kostnadsersättning.

§ B 5 Pensionsavgifter

Pensionsavgiften beräknas i procent på den förtroendevaldes pensionsgrundande inkomst enligt § 4.

Pensionsavgiften är 4,5 procent på den pensionsgrundande inkomsten upp till och med 7,5 inkomstbasbelopp.

Pensionsavgiften är 30 procent på de delar av den pensionsgrundande inkomsten som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp, intill dess den förtroendevalde har fyllt i 32 a § LAS angiven ålder. Därefter är pensionsavgiften 4,5 procent på hela den pensionsgrundande inkomsten.

För förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid, och som får rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken (SFB), och som en följd härav med stöd av 4 kap. 9 § kommunallagen befrias från sitt uppdrag före mandatperiodens utgång, ska pensionsavgift tillgodoräknas under tid då den förtroendevalde har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken (SFB).

Anmärkning

Pensionsavgift ska avsättas i förhållande till nedsatt arbetsförmåga i uppdraget (uppdragen). Pensionsavgiften beräknas på den pensionsgrundande inkomsten året före den förtroendevalde beviljas sjuk- eller aktivitetsersättning. Pensionsavgiften avsätts till den förtroendevaldes pensionsbehållning.

Förtroendevald tillgodoräknas pensionsavgift från kommunen, landstinget/regionen endast om den för kalenderåret är högre än 1,5 procent av samma års inkomstbasbelopp. Då förtroendevald inte tillgodoräknas pensionsavgift betalar kommunen och landstinget/regionen ut motsvarande belopp direkt till den förtroendevalde i form av ersättning som inte är pensionsgrundande.

§ B 6 Pensionsbehållning

Pensionsavgiften för ett kalenderår avsätts senast den 31 mars följande år till en pensionsbehållning hos respektive kommun eller landsting/region, där den förtroendevalde har innehaft uppdrag. Med pensionsbehållning avses summan av de årliga pensionsavgifter som intjänats hos respektive kommun eller landsting/region.

Pensionsbehållningen innehåller ett obligatoriskt efterlevandeskydd enligt § 11.

§ B 7 Information

Pensionsmyndigheten ska lämna information till den förtroendevalde om hans eller hennes avgiftsbestämda pension, pensionsgrundande inkomst och avsättning av pensionsavgift.

§ B 8 Utbetalning av avgiftsbestämd ålderspension

Utbetalning av avgiftsbestämd ålderspension, dvs pensionsbehållningen enligt § 6, sker månadsvis och tidigast från den tidpunkt den förtroendevalde kan få allmän pension utbetalad, och i övrigt enligt överenskommelse mellan den förtroendevalde och fullmäktige.

Ansökan om avgiftsbestämd ålderspension ska göras enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten fastställt. Den förtroendevalde bör få pension utbetalad tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

Avgiftsbestämd ålderspension kan utbetalas som engångsersättning till förtroendevald om värdet av pensionsbehållningen är högst 150 % av inkomstbasbeloppet året innan utbetalning av förmånen börjar.

§ B 9 Uppgiftsskyldighet och återbetalning av avgiftsbestämd pension

Förtroendevald är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att kunna fastställa rätten till och beräkna avsättning av pensionsavgift. Lämnas inte sådana uppgifter kan pensionsmyndigheten besluta att avsättningen ska minskas i skäligen omfattning.

Om förtroendevald genom att lämna oriktiga uppgifter inte fullgör sin uppgiftsskyldighet eller på annat sätt orsakar att för hög pensionsavgift avsätts, kan detta belopp avräknas på kommande avsättningar av pensionsavgift.

Pensionsmyndigheten kan besluta att helt eller delvis efterge beloppet.

§ B 10 Sjukpension

Sjukpension betalas ut till förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid och som får rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken och som en följd härav med stöd av 4 kap. 9 § kommunallagen befrias från sitt uppdrag före mandatperiodens utgång.

Sjukpensionen grundas och beräknas på den pensionsgrundande inkomsten enligt § 4 som den förtroendevalde hade året före den tidpunkt då sjuk- eller aktivitetsersättning beviljades.

Sjukpensionen motsvarar den månadsersättning som utgår till anställda enligt AGS-KL.

Sjukpension betalas ut under tid som den förtroendevalde har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt SFB. Upphör rätten till sjuk- eller aktivitetsersättning upphör också rätten till sjukpension.

Fullmäktige kan för särskilt fall besluta att sjukpension ska fortsätta att betalas ut, dock inte för längre tid än då sjuk- och aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken lämnas.

Anmärkningar

1. Sjukpensionen utges i förhållande till nedsatt arbetsförmåga i uppdraget (uppdragen).
2. Sjukpensionen ska värdesäkras enligt de bestämmelser som gäller för utbetalning av månadsersättning enligt AGS-KL.

§ B 11 Efterlevandeskydd

Efterlevandeskydd för avgiftsbestämd ålderspension, enligt § 6, innebär att pension betalas till efterlevande make/maka, registrerad partner, sambo eller barn vid förtroendevalds dödsfall.

Vid dödsfall innan avgiftsbestämd ålderspensionen börjat utbetalas till förtroendevald utbetalas värdet av pensionsbehållningen, enligt § 6, till förmånsberättigad efterlevande under fem år.

Vid dödsfall efter det att livsvarig avgiftsbestämd ålderspension har börjat utbetalas till den förtroendevalde fortsätter utbetalningarna som ett efterlevandeskydd till efterlevande under maximalt 20 år efter det att ålderspensionen börjat utbetalas.

Efterlevandeskydd betalas i första hand till efterlevande make/maka, registrerad partner och sambo. I andra hand betalas efterlevandeskydd till efterlevande barn eller adoptivbarn, dock som längst till och med månaden innan barnet fyller 20 år.

Om det finns flera barn med rätt till efterlevandeskydd ska pensionsbehållningen delas lika mellan förmånsberättigade barn.

Efterlevandeskydd kan utbetalas som en engångsersättning till efterlevande om värdet av pensionsbehållningen är högst 150 % av inkomstbasbeloppet året före utbetalning av förmånen börjar.

§ B 12 Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall

Familjeskydd betalas ut till förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid. *(Bestämmelser om familjeskydd utarbetas senare efter det att pågående avtalsförhandlingar om AKAP-KL avslutats.)*

§ B 13 Vissa inskränkningar i rätten till pensionsförmån

Angående påföljd i pensionsförmånshänseende för den som uppsåtligen framkallat förtroendevalds arbetsoförmåga eller död ska gälla vad som anges i 18, 19, 20 a och 100 a §§

lagen om försäkringsavtal.

§ B 14 Ändringar av och tillägg till bestämmelserna

Förtroendevald är skyldig att underkasta sig de ändringar av och de tillägg till pensionsbestämmelserna som fullmäktige beslutar.

§ B 15 Finansiering

För utfästelser enligt dessa bestämmelser svarar kommun och landsting/region.

§ B 16 Ansökan om och utbetalning av sjukpension, efterlevandeskydd och familjeskydd

Utbetalning av sjukpension, efterlevandeskydd och familjeskydd sker månadsvis.

Ansökan om sjukpension, efterlevandeskydd och familjeskydd ska göras enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten utfärdar. Den förtroendevalde eller förmånsberättigade bör få pension utbetalad tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

§ B 17 Uppgiftsskyldighet m.m.

Förtroendevald eller hans eller hennes efterlevande är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att fastställa rätten till sjukpension, efterlevandeskydd och familjeskydd. Förtroendevald eller efterlevande som inte fullgör de skyldigheter pensionsmyndigheten fastställt förverkar rätten till förmåner och kan inte genom att senare fullgöra skyldigheten återfå rätten till förverkat belopp mer än sex månader tillbaka. Pensionsmyndigheten kan dock medge undantag.

(Från Sveriges Kommuner och Landsting – SKL)

Bilaga - Vissa Förtydliganden till OPF-KL

1. Definition av förtroendevald enligt 4 kap 1 § kommunallagen

Med förtroendevalda avses i denna lag (kommunallagen) ledamöter och ersättare i fullmäktige, nämnder och fullmäktigeberedningar samt revisorer.

Med förtroendevalda avses också ledamöter och ersättare i den beslutande församlingen, förbundsstyrelsen eller annan nämnd, de beslutande församlingarnas beredningar samt revisorer i ett kommunalförbund. Lag (2006:369).

2. Heltid och betydande del av heltid

Förtroendevald som fullgör uppdrag på heltid eller på betydande del av heltid. Vad som menas med betydande del av heltid är en tolkning av kommunallagen.

Kommunaldemokratiska kommittén ansåg i sitt betänkande (SOU 1982:5) att 40 %, motsvarande vad som gäller inom arbetslivet för sociala förmåner, borde vara en lägsta gräns, vilket också remissinstanserna ansåg. (I prop. 1982/83:97 tar departementschefen upp 40 % - gränsen endast i fråga om utfästelse om visstidspension).

3. Efterskydd

Förtroendevald som befrias/frånträder sitt uppdrag p g a sjukdom har rätt till efterskydd under 270 kalenderdagar. Efterskyddet innebär att rätt till sjukpension föreligger om förtroendevald under efterskyddstid beviljas sjuk- eller aktivitetsersättning.

Den förtroendevaldes rätt till efterskydd upphör om den förtroendevalde tillträder en anställning eller annat uppdrag, förenat med pensionsrätt.

4. Pensionsbehållning

Pensionsbehållning enligt OPF-KL ska årligen omräknas med förändringen av inkomstbasbeloppet (IBB).

Om riksdagen eller regeringen beslutar om särskilda ekonomiska åtgärder som berör pensionsområdet, direkt eller indirekt, - t.ex. genom skattesystemet, eller vid omständigheter som ses som force majeure, ska avvikelser kunna göras från nedanstående normer.

Normer

Innan pension betalas ut

För tid innan den förtroendevaldes pensionsbehållning enligt OPF-KL börjar betalas ut ska pensionsbehållningen räknas upp för ett kalenderår (t) genom att multipliceras med kvoten av inkomstbasbeloppet (IBB) för kalenderåret (t+1) dividerat med inkomstbasbeloppet för kalenderåret (T). Uppräkning sker vid utgången av kalenderåret (t+1).

Börjar pensionsbehållningen betalas ut under kalenderåret (t+1) ska pensionsbehållningen istället räknas upp genom att multipliceras med en tolfedel av det enligt ovan beräknade värdet multiplicerat med antalet kalendermånader under kalenderåret (t+1) innan pensionsbehållningen börjar betalas ut. Uppräkningen sker vid utgången av den kalendermånad som närmast föregår den då pensionsbehållningen börjar betalas ut.

Då pension betalas ut

Pensionsbehållning enligt OPF-KL ska räknas om i samma grad som gällande IBB ändrats i förhållande till IBB för det kalenderår då pensionen började betalas ut.

Tabell över avvikelser mellan aktuellt förslag (bilaga 1) och SKL:s förslag till OPF-KL

Textdelar som skiljer sig åt mellan de båda versionerna är kursiverade.

Därutöver har paragrafbeteckningarna kompletterats med bokstäverna A (omställningsstöd) respektive B (pension).

Lydelse enligt SKL:s förslag	Avvikande lydelse enligt detta förslag
<p>§ A 4 Ekonomiskt omställningsstöd</p> <p>Ekonomiskt omställningsstöd gäller för förtroendevald som innehaft ett eller flera uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av heltid och som lämnat sitt (sina) uppdrag efter minst ett års sammanhängande uppdragstid.</p>	
<p>För varje år i uppdraget utges ett ekonomiskt omställningsstöd på 3 månader. Ekonomiskt omställningsstöd utges i högst <i>tre</i> år.</p>	<p>För varje år i uppdraget utges ett ekonomiskt omställningsstöd på 3 månader. Ekonomiskt omställningsstöd utges i högst <i>två</i> år.</p> <p>Anmärkning:</p> <p><i>Perioden för ekonomiskt omställningsstöd börjar omedelbart efter avgången. Med år i uppdraget menas fullgjord tolv månaders-period.</i></p>
<p>Det ekonomiska omställningsstödet utges med <i>85 procent under de två första åren och med 60 procent under år tre. Det ekonomiska omställningsstödet</i> beräknas på den förtroendevaldes <i>årsarvode</i> året före avgångstidpunkten.</p>	<p>Det ekonomiska omställningsstödet utges med <i>85 procent av den förtroendevaldes årssumma för månadsarvoden</i> året före avgångstidpunkten.</p>
<p>Ekonomiskt omställningsstöd utges av kommunen eller landstinget/regionen som längst till och med kalendermånaden innan den förtroendevalde fyller 65 år.</p> <p>För att uppbära ekonomiskt omställningsstöd krävs egen aktivitet från den förtroendevalde i syfte att hitta annan försörjning.</p>	
<p><i>Det första årets utbetalning av ekonomiskt omställningsstöd samordnas inte med förvärvsinkomster. De två följande åren undantas årligen ett prisbasbelopp från samordning.</i></p>	<p><i>Samordning med andra förvärvsinkomster ska göras när ekonomiskt omställningsstöd som följer denna paragraf utbetalas. Dock undantas årligen ett prisbasbelopp från samordning.</i></p>

<p>Rätten att erhålla ekonomiskt omställningsstöd upphör om den förtroendevalde på nytt blir innehavare av uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av heltid hos kommunen eller landstinget/regionen, eller får uppdrag i Riksdagen eller regeringen.</p>	
<p>§ A 7 Samordning</p> <p>Omställningsersättningarna enligt §§ 4 och 5 ska samordnas/minskas med andra förvärvsinkomster om inte annat anges.</p>	
-	<p><i>Samordningen beräknas normalt månadsvis på grundval av den förtroendevaldes preliminära uppgifter om förväntade inkomster. En definitiv reglering görs efter varje kalenderår. Om samordning med annan inkomst har gjorts med ett för högt eller för lågt belopp ska differensen regleras vid nästa utbetalning, eller genom återbetalning.</i></p> <p><i>Anmärkning</i> Med förvärvsinkomst avses dels sådana inkomstslag som anges i 2 kap 3–6 §§ i Lagen om inkomstgrundad ålderspension (SFS 1998:674), dels annan förmån – t.ex. sjuklön, sjukpenning, tjänstepensionsförmån eller ersättning från avtalsgruppsjukförsäkring – som avser att ersätta inkomst av anställning eller annat förvärvsarbete. I förekommande fall beaktas då värdet av att förmånen är skattefria.</p> <p><i>Om den som erhåller avgångsersättning samtidigt utför arbete utan ersättning eller mot låg ersättning, och detta innebär ekonomiska fördelar för ett företag som ägs eller drivs av den förtroendevalde eller närstående, kan pensionsmyndigheten besluta minska avgångsersättningen med ett uppskattat inkomstbelopp. Samma kan också göras i liknande situationer.</i></p>

Förslag till följdändringar i arvodesreglementet p g a OPF-KL

- 1) Följande nya sista stycke tillkommer i § 1 (Tillämpningsområde):

Kommunfullmäktige beslutar i annan ordning om bestämmelser om omställningsstöd och pension till förtroendevalda.

- 2) Följande stycke stryks ur § 11 (Månadsarvode för vissa ordförandeuppdrag):

Därutöver erhåller månadsarvoderad ordförande pensionsförmån i form av att kommunen betalar avgift till tjänstepensionsförsäkring, beräknad som 4 % av det månadsarvode som utbetalats under det gångna kalenderåret.

- 3) Följande stycke stryks ur § 12 (Heltids- och deltidsengagerade):

Kommunfullmäktige beslutar i annan ordning om bestämmelser om pension och avgångsersättning för heltids- och deltidsengagerade förtroendevalda.